

[P. M. Dam.]

ger, jeg her har gjort i Forbindelse med foreliggende Styrelsesforslag for Færøerne, maa have givet Medlemmerne af det høje Ting Indtrykket af, at vi nærer et oprigtigt Ønske om, at det dansk-færøske Samarbejde i Fremtiden maa foregaa i en virkelig Forstaaelsens Aand fra begge Sider til Lykke og Gavn for de to Folk.

Thorstein Petersen: Høje Folketing!

Den færøske Nation er igen kommet til en Milepæl. Det ligger saadan, at igen denne Gang er det ikke paa et færøsk Folketing, men paa et dansk Folketing, at den lille færøske Nations Skæbne skal afgøres i Øjeblikket, og det er derfor, jeg kommer med en Appel til det høje Ting om at tage dette Spørgsmaal under saa alvorlig Overvejelse som overhovedet muligt, tage det under reel Behandling fra første Færd og bygge paa det, som Færingerne ønsker, tænke paa det, vi ønsker, og som nu den sidste ærede Taler nævnte, nemlig at blive anerkendt fuldt ud som den sjette nordiske Nation. Men som et Bevis paa, at Nyordningen ikke indeholder dette, vil jeg henvise til den højt-ærede Statsministers Forelæggelsestale, hvor den højtærede Statsminister kommer ind paa, at gennem Landet her, Danmark, som Udfaldsport skal vi finde frem til de andre nordiske Lande, derfor skal vi lære Dansk. Jeg vil gøre den højtærede Statsminister og det høje Ting opmærksom paa, at i dette ligger der ogsaa noget andet, nemlig at Indgangsvejen til Færøerne ligger ikke direkte som mellem Nation og Nation, men paa samme Maade som Udfaldsporten, der derved bliver en Indfaldshindring. Den fulde Anerkendelse som fri Nation, som den sjette nordiske Nation, er det, mit Parti, Folkepartiet, der er Færøernes største politiske Parti, vil. Det er 7 Gange gaaet ud til Vælgerne og har et Stemmetal af de afgivne Stemmer paa mellem 42 og 48 pCt., ogsaa ved det sidste Folketingsvalg, der lige er foregaaet.

Jeg vil nævne, at dengang jeg den 26. Januar 1946 som nyvalgt fremsendte til dette høje Ting en Erklæring i Henhold til Grundloven, da gjorde jeg opmærksom paa i Brevet, jeg skrev, at det var min Overbevisning, og det var det Ombud, som jeg havde faaet fra mine Vælgere, her paa dette høje Ting at arbejde for de Ændringer i Danmarks Riges Grundlov, som maa anses nødvendige for Formaliteterne ved Fastlæggelse af Færøernes fremtidige statsretlige Stilling. Dengang, i Januar 1946, var der endnu hos mig nogen Tvivl om, hvorvidt

en Nyordning paa det Grundlag, som mit Parti ønskede, kunde gennemføres uden Ændring i Grundloven, men der skete saa noget, som jeg senere vil komme nærmere ind paa, der affholdtes en Folkeafstemning den 14. September 1946. Efter den Folkeafstemning er det ganske givet, at nogen Ændring i Danmarks Riges Grundlov er ikke nødvendig, for at Færøerne kan faa den frie Stilling, som vort Parti ønsker og mener, det er nødvendigt for det færøske Folks Liv, at vi faar. Der kan jeg paaraabe mig Professor Alf Ross, der i „Socialisten“ for Oktober 1946 behandler Spørgsmaalet og udtaler direkte:

„Da den danske Stats Territorium ikke er grundlovsmæssigt bestemt, kræves der til den territoriale Ændring ikke Vedtagelse i Grundlovsform.“

Saa det er ikke et Postulat fra min Side alene; den danske Professor, som har været med til Forhandlingerne, har ogsaa samme Mening.

Før jeg gaar videre, vil jeg gerne have Lov til — dog skal jeg fatte mig i Korthed. — at komme med nogle faa historiske Bemærkninger. Færingerne er ikke nogen ung Nation. Naar vi kommer her som Medlemmer fra Færøernes Lagting, er vi Medlemmer sikkert nok af det ældste folkevalgte Ting i Europa, saa det er ikke nogen ung Nation. Men selvfølgelig, den har haft sin Brydningstid som alle. I 1789 var det en Prøvelsestid. Da blev det tilbudt Færøerne, at Monopolhandelen skulde tages af, og da svarede det færøske Folk: Vi maa afbøde os Frihandelen, da vi fattige Indbyggere ej kan vente andet end en Ulykke da at ramme os. Det var en af de dybeste Dale, den færøske Nation har været i, baade landbrugsmæssigt og paa andre Maader. Der var Masser af Jord, som faldt tilbage til Hauge, for der var intet Initiativ, Nationen havde sin Dybdeperiode. Saa kom Revolutions-tiden, den første Krigsperiode, der faar Indvirkning paa Færøernes Liv, og der sker det i 1802, at der forliser en lille Skonnert, som kom til Monopolhandelen paa Færøerne. En Mand, Poul Nolsø, købte det strandede Skib, som var opgivet. Han byggede det om, kaldte det „Royndin“, der betyder Forsøget, og sagde, han vilde forsøge Fiskeri med det, men det mente han ikke. Han mente, han vilde vække sine Landsmænd til at forstaa sig selv, til at forstaa, at Frihandel maatte de have Ret til; at rejse, hvor de vilde, var nødvendigt for dem. Han fik ikke opnaaet sit Maal, han forsvandt paa Havet nogle faa Aar senere, men han brugte de samme Metoder, som man gør